

Romualdas Kašuba

Matematikos olimpiadose

Tarptautinė matematikos olimpiada Taipėjuje

Ryškiausias 1998 metų matematinio olimpinio judėjimo akordas, be abejonės, buvo tarptautinė moksleivių matematikos olimpiada, vykusi Taipėjuje (Taivane) liepos 10 – 21 dienomis. Olimpiadoje dalyvavo 409 stipriausi pasaulio jaunieji matematikai iš 75 valstybių. Lietuvos komandą sudarė:

- Vaidas Balys (Panevėžio J. Balčikonio gimnazija),
- Adomas Birštunas (Vilniaus tikslųjų, gamtos ir technikos mokslų licėjus),
- Paulius Drungilas (Panevėžio J. Balčikonio gimnazija),
- Mindaugas Galvonas (Tauragės M. Mažvydo vidurinė mokykla),
- Jūratė Juozilaitytė (Panevėžio J. Balčikonio gimnazija),
- Audrius Posochovas (Vilniaus tikslųjų, gamtos ir technikos mokslų licėjus).

Komanda keliavo į Taipėjų per Amsterdamą ir Bangkoką. Ir nuskrendant, ir parsikrendant beveik parą teko praleisti ore. Kaip vertinti Lietuvos komandos pasirodymą? Ilgamečio Lietuvos komandos vadovo dr. Juozo Mačio nuomone – gerai. Tauragiškis Mindaugas Galvonas, gal kiek netikėtai sau pačiam, tačiau pelnytai, laimėjo bronzos medalį, o licėjaus auklėtinis Adomas Birštunas – garbės raštą. Garbės raštas olimpiadoje skiriamas už nepriekaištingą kurio nors uždavinio sprendimą.

Čia vertėtų pridurti keletą pastabų. Jau kelinti metai Lietuvos komanda negrįžta iš olimpiados be medalių, o užpraėjoje olimpiadoje Lietuvos komandos pasiūlytas uždavinys (autorius – VU studentas bei tarptautinės olimpiados sidabro medalio laimėtojas G. Alkauskas) buvo įtrauktas į konkursinių uždavinių šešetuką. Taigi Lietuva matematinėse olimpiadose yra pelniusi pastebimą autoritetą. Tačiau norėdami pakilti į tokį lygį ir visi arba bent dauguma komandos narių grįžti su medaliais, turime pradėti anksčiau dairytis gabiųjų ir turėti lėšų jiems mokyti. Juk Tarptautinės olimpiados medalis iš esmės beveik garantuoja studijų vietą rimtuose pasaulio universitetuose. Apie savo intelektualinę ateitį galvojančios šalys gabiems jaunuoliams mokyti lėšų negaili. Mūsų komanda dėkoja visam būriui rėmėjų: Švietimo ir mokslo ministerijai, Lietuvos MA Matematikos ir informatikos institutui, Vilniaus universitetui, Atviros Lietuvos fondui ir „Lietuvos matematikos rinkinio“ redkolegijai.

Kita jau 40-oji tarptautinė jaunųjų matematikų olimpiada vyks Rumunijos sostinėje Bukarešte 1999 metų liepos 10–22 dienomis.

Kelios mintys apie tryliktąją komandinę Lietuvos jaunųjų matematikų olimpiadą

1998 metų komandinė olimpiada pranoko ankstesniašias uždavinių prieinamumu. Jeigu palygintume ankstesniais metais komandų pelnytus taškus, matytume, kad šiais metais jų daugiau.

VU MaF stud.	100	VU I kursas	45	Panevėžio m.	25
KTU gimn. I kom.	82	Panevėžio J. Balčikonio gimn.	44	Mažeikiai	21
Vilniaus II kom.	51	Vilniaus licėjus	39	Rokiškis	16
Kretinga	50	Kauno „Saulės“ gimn.	36	Kupiškis	12
Šiauliai	49	KTU gimn. II kom.	32	Raseiniai	9
Tauragė	47	Marijampolė	31		

Kaip ir visuomet, VU studentai dalyvavo be konkurencijos. Taigi olimpiados nugalėtoja tapo KTU gimnazijos pirmoji komanda, ji ir išsivežė Jono Kubiliaus taure. Antrieji liko tauragiškiai. Trečiąją vietą užėmė kretingiškiei, nors jie atvažiavo tik trise, tačiau turėjo patyrusį sprendėją Paulių Drungilą.

Pabaigoje norėtusi pasvarstyti vieną idėją, susijusią su mūsų komandinė jaunųjų matematikų olimpiada. Siūlome prie mūsų komandinės jaunųjų matematikų olimpiados, kuri 1999 metais vyks jau keturioliktąjį kartą, priglauti jaunesniųjų moksleivių olimpiadą. Kiekviena atvykstanti komanda atsivežtų 1–2 jaunesniųjų klasių mokinius (penktokus – septintokus), kuriems būtų surengta įprastinė individualioji olimpiada. Tai turėtų nemažai plusų ir tik vieną minusą – padaugėtų darbo organizatoriams. Tačiau jei dabartinės olimpiados darbams taisyti pasiseka pritraukti apie dvidešimt matematikų (nuo studentų iki profesorių) tai pavyks susidoroti ir su jaunesniųjų moksleivių uždaviniais. Visa kita – vieni plusai: kiekviena komanda galėtų pasidairyti sau pamainos, jaunimas įgytų žinių ir pasitikėjimo savo jėgomis.

Norėtusi paprašyti matematinės visuomenės atsiliepiamų, pasiūlymų ir patarimų, kuriuos galima siųsti tiesiog į žurnalo redakciją tiek paprastu, tiek elektroniniu paštu.

Svarstylini ir dabartiniai komandinės olimpiados įstatai. Pavyzdžiui, kiek reiktų imti žmonių į šaliai atstovaujančią komandą iš pirmąją bei antrąją vietą užėmusių komandų? Tai yra svarbu todėl, kad imdami dalyvius tik iš dviejų pirmųjų komandų susiauriname galimybes nuvežti stiprią komandą į „Baltijos kelio“ olimpiadą. Kitose šalyse komandinės olimpiados nevyksta, todėl nėra ir tokių problemų. Kita vertus, reikia skatinti ir nugalėjusias komandas. Dabar galvojame, kad komandai nugalėtojai reiktų palikti teisę į šalies komandą pasiųsti du, o antrajai komandai – vieną dalyvį. Teisingai nuspręsti nėra paprasta. Juk ir šiuo metu stipriausieji sprendėjai nepriklauso nugalėtojų komandoms: Mindaugas Gelvonas gyvena Tauragėje, o Paulius Drungilas Kretingoje.

O visos mūsų olimpiados, komandos vadovo dr. Juozo Mačio nuomone, turi turėti prieš akis pagrindinį tikslą – kuo geresnį šalies atstovų pasirodymą tarptautinėje jaunųjų matematikų olimpiadoje.

„Baltijos kelio“ komandinė olimpiada Lenkijoje

Mažai kas abejojo, kad mūsų kaimynai lenkai, pastaraisiais metais laimintys „Baltijos kelio“ olimpiadas, laimės ir namuose, gražiojoje savo Varšuvoje. Tačiau laimėjo kiti mūsų kaimynai latviai, ir tai yra profesoriaus Agnio Andžanso maždaug trisdešimties metų triūso, kuri bemaž galima pavadinti žygdarbiu, vaisius.

Lietuvos komandą sudarė penkių Lietuvos miestų ir rajonų atstovai:

- Mindaugas Galvonas (Tauragė),
- Paulius Drungilas (Kretinga),
- Audrius Kulbokas (Marijampolė),
- Audrius Posochovas (Vilnius),
- Remigijus Staniulis (Kaunas).

Komandą lydėjo KTU gimnazijos mokytojas Leonas Narkevičius.

Krinta į akis, kad visų šalių komandos labai rimtai žiūri į pasirodymą „Baltijos kelio“ olimpiadoje ir ruošiasi jai iš visų jėgų. Neatsimenu, kad dviejų taškų (49–47) zonoje būtų išsirikiavę net penkios komandos (žr. rezultatų lentelę). Lentelės viršuje komandų rezultatai irgi labai artimi.

Latvija	72	Danija	49
Estija	70	Islandija	49
Lenkija	68	Norvegija	49
Suomija	67	Vokietija	48
Sankt Peterburgas	62	Lietuva	47
Švedija	56		

Mūsų komandos taupyklėn liūto dalį įnešė du tarptautinės olimpiados parako ragavę žemaičiai – Paulius Drungilas išsprendė tris (geometrinius) uždavinius, Mindaugas Galvonas taip pat tris. Pauliaus gražūs geometrinių uždavinių sprendimai turbūt buvo didžiausia lietuviška staigmena Varšuvoje. kažkas pajuokavo, kad dabar Lietuvos moksleivių matematinė rinktinė virsta mokytų žemaičių komanda.

Kita „Baltijos kelio“ olimpiada vyks Islandijoje, kaip žinome – kilnių ir orių žmonių šalyje.